

**Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського**

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXIX наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 44

Одеса – 2023

УДК: 001:005.745

I – 90

Збірник містить тези доповідей окремих учасників
XXIX наукової конференції здобувачів вищої освіти
«Історичний досвід і сучасність».

Редакційна колегія збірника:

Богданова І. М., доктор педагогічних наук, професор,
Букач В. М., кандидат історичних наук, приват-професор,
Наумкіна С. М., доктор політичних наук, професор,
Сокаль М. А., кандидат філологічних наук, доцент,
Сухотеріна Л. І., доктор історичних наук, професор.

Відповідальний редактор – Букач В. М.

Друкується за рішенням Вченої ради Південноукраїнського
національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського
від 25 травня 2023 року, протокол № 12.

(С) Південноукраїнський національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського (м. Одеса), 2023.

(С) Букач В. М., упорядник, 2023.

ТЕМА КОХАННЯ В ПОЕЗІЇ ПАВЛА ТИЧИНИ

Беляєвська В.

Кохання є одним з найцікавіших людських почуттів. До цієї теми звертаються майже всі майстри українського слова. Не був виняком й П. Г. Тичина, який у своїх творах оспівував почуття, що не раз торкалась струн його душі.

Поетичне сприйняття кохання у П. Г. Тичини є егоцентричним. Воно ніколи не виходить поза особу ліричного героя, поглиблює та розкриває тільки його почуття, через це предмет закоханності втрачає будь-які контури. [4, с. 76] Гарним прикладом слугує вірш «О панно Інно...», який належить до відомої збірки «Сонячні кларнети». Деякі рядки присвячені першому коханню поета – Поліні Коновал. П. Тичина використовує авторські художні засоби, щоб описати ті почуття, що зігривали його душу на той час:

«Сестру я Вашу так любив —
Дитинно, злотоцінно.» [3, с. 16]

Однак, дівчина не відповіла взаємністю, тому автор подарував вірш сестрі коханої – Інні. Але, нажаль, між ними не виникло почуттів і поет залишився на самоті:

«Зимовий вечір. Тиша. Ми.
Я Вам чужий – я знаю». [3, с. 16]

Провідний мотив цього вірша – спогади про втрачене кохання та сповідь перед собою за почуття. Завдяки змішанню зорових та слухових елементів, що характерні для імпресіонізму, складається враження про напівсонну мрію. Твір написаний з використанням символів та авторських неологізмів, наприклад: сніги – самотність, луги – розквіт кохання, вікно – розлука, дитинно та злотоцінно.

Кохання тут стає лише предметом для міркувань. Використані художні засоби підсилюють важливість цього почуття для автора, але ніяк не стосуються об'єкта кохання, який є дуже нечіткий у творі. Саме тому, Павло

Тичина робить невпевнений висновок щодо своїх почуттів стосовно пані Інни, про що свідчить останній рядок поезії: [4, с. 78]

«Сестра чи Ви? – Любив... » [3, с. 16]

На противагу віршу «О панно Інно...» стає твір, написаний Павлом Тичиною в період становлення його особистості. Це вірш «Ви знаєте, як липа шелестить?». Провідним мотивом цього твору є світле почуття першого кохання, яке зливається у гармонію з природою. У вірші автор застосував прийом паралелізму, що зображує два світи – людини та природи:

«Ви знаєте, як липа шелестить
у місячні весняні ночі?
Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі» [3, с. 109]

До того ж, поет знову звернувся до елементів імпресіонізму та символів, щоб більш яскраво описати почуття кохання головного героя. А саме: липа – жінка, зорі – кохання, місяць – вічність. Ці засоби Павло Тичина буде використовувати і в подальшому. Вони стануть основою його світоглядно-естетичної концепції «кларнетизму», що отримає назву завдяки збірці «Сонячні кларнети». Цей термін був запропонований Ю. Лаврієнком та В. Баркою. [1]

Тема кохання у вірші «Ви знаєте, як липа шелестить?» постає перед читачем у прояві перших та тендітних емоцій. Головний герой ніби отримує крила через ці почуття. Вони змушують його ставити собі риторичні запитання, не зважаючи на те, що ніхто йому не відповість:

«Ви знаєте, як сплять старі гаї? » [3, с. 109]

Проте, кохана знову зображена перед нами у пасивній формі, вона спить та ніяк не взаємодіє з героєм. Це знов наштовхує на думку, що у коханні він завжди залишається сам.

«Кохана спить...» [3, с. 109]

Зі всіх творів Павла Тичини, в яких оспівується кохання, привертає увагу читачів вірш «Десь на дні мого серця». В ньому описується чисте та щире почуття двох закоханих:

«Десь на дні мого серця

Заплела дивну казку любов» [3, с. 133]

Твір написаний у формі діалогу між хлопцем та дівчиною. Головний герой веде ніжну розмову з коханою. Він просить її говорити. Слова обраниці надихають та захоплюють ліричного героя. Це ніби музика для його вух:

«Говори, говори, моя мила:

Твоя мова – співучий струмок» [3, с. 133]

Відрізняється цей вірш від інших тим, що в ньому образ коханої є доволі чітким. Вона говорить з героєм, взаємодіє. Твір стає винятком через те, що почуття самотності в ньому відсутнє. Майстер просто розповів гарну історію про закоханих, за яких радіє навіть природа:

«Ніч зірки посвітила.

Шепчуть вітру квітки: гей, в танок!» [3, с. 133]

Слід зазначити, що джерелом творчості Павла Тичина стає його реальне життя. Нещасливе кохання траплялось на життєвому шляху поета, що й вплинуло на подальшу літературну справу митця. [2] Проте, у своїх ранніх віршах П. Г. Тичина не нехтував простими та щирими почуттями, та оспівував їх у своїх творах, в яких ліричний герой відкриває для себе неймовірний світ кохання. Це не тільки «Десь на дні мого серця», а ще й «Коли в твої очі дивлюся», «Я сказав тобі лиш слово», «З кохання плакав я, ридав», «Зоставайся, ніч настала», «Не дивися так привітно», «Я кличу тебе». Юнацькі вірші автора сповнені любов'ю до людей.

Отже, в інтимній ліриці П. Г. Тичини знайшли відображення його власний життєвий досвід та трактування кохання, яке було правильним на думку автора. У своєму розумінні інтимних почуттів митець досягає верхів ідеалізму фіхтеанського толку, з різницею в тім, що закоханий не хоче виходити за межі своїх мрій та внутрішніх переживань.[4, с. 79]

Хоча тема кохання, частіше за все, розкривається через егоцентризм та невзаємність, вона підштовхує читачів замислитись над цим світлим почуттям, подивитись на нього з іншого боку та поставити себе на місце

ліричного героя. П. Тичина звертав увагу на те, що кохання не таке вже й просте і, перш за все, треба досягнути його в самому собі.

-
1. Ковалів Ю. І. Літературознавча енциклопедія. Київ: Академія, 2007. С. 483.
 2. Особисте життя Павла Тичини. Dovidka.biz.ua// <https://dovidka.biz.ua/osobyste-zhyttia-pavla-tychyny>
 3. Тичина П. Г. Лірика / упоряд. Т. М. Панасенко. Харків: Фоліо, 2013. 253 с.
 4. Юринець В. Павло Тичина. Спроба критичної аналізи. Харків: Книгоспілка, 1928. 115 с. // <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=7875>

ЛЮБОВ У ТВОРЧОСТІ В. СИМОНЕНКА

Прокопенко Д.

У 2023 році виповнюється 60-та річниця, як пішов з життя видатний український поет Василь Андрійович Симоненко. Його сила волі дають нам усвідомлення того, що за все потрібно боротися та не відступати ні на мить. Олесь Гончар писав: «З глибин народного життя вийшла поезія Василя Симоненка. З мужності народу, з горя його і його звитяжної боротьби виспівалась вона. Звідси той дух непоборний, яким вона пройнята, звідси та розпашіла пристрасть, яка буяє в ній. Вітер часу не остудив Симоненкових поезій, вогнем душі жаріють вони й сьогодні, як і тоді, коли вперше так жагучо й неповторно вибухнули в нашому красному письменстві...». [2, с. 5]

Провідною темою у творчості поета була любов: батька або матері до дитини, до рідної Батьківщини. У 1988 році збірка «Лебеді материнства». Його поезія пронизана ніжністю, теплотою до матері та любов'ю до України. Письменник уславив материнську любов, яка буде супроводжувати дитину все життя; висловив думку про те, що мати як і Батьківщина єдина, неповторна для кожної людини: